

Nr 158.

Av herr **Boman** i Stavsund m. fl., om ökat anslag till bidrag till anläggningar för vattenförsörjning och avlopp.

Sedan några år tillbaka lämnar staten bidrag till anläggningar för vattenförsörjning och avlopp avseende fem eller flera fastigheter. Denna verksamhet, som främst tar sikte på mindre tätorter och samhällen på landsbygden, har hittills haft en mycket begränsad omfattning. Emellertid framgår det av den redogörelse av väg- och vattenbyggnadsstyrelsen, som finnes intagen i årets statsverksproposition, att behoven av bidrag äro utomordentligt stora. Styrelsen har sålunda beräknat att bidragsanspråken med hänsyn till ingivna ansökningar vid innevarande budgetårs slut uppgå till icke mindre än 75 milj. kr. Det kan med stor säkerhet antagas att på grund av det stora behov av anläggningar för vattenförsörjning och avlopp, som hopats under de föregående åren, bidragsanspråken ytterligare stegras under nästa budgetår. Härtill bidrager också den alltmer utbredda kunskapen bland kommunalmännen om att möjligheter till bidrag till dylika anläggningar numera finnas.

Trots det stora behov av statsbidrag som föreligger, har väg- och vattenbyggnadsstyrelsen med hänsyn till rådande svårigheter att erhålla material och arbetskraft stannat vid att begära 15 milj. kr i anslag för nästa budgetår. Vederbörande departementschef har emellertid ansett att anslaget till detta ändamål bör ytterligare sänkas till 5 milj. kr, vilken summa endast utgör en ringa del av bidragsanspråken.

Motionärerna hysa den uppfattningen att statsbidrag till anläggningar för vatten och avlopp är ett verksamt medel att stärka småsamhällenas konkurrensförmåga gentemot de större och speciellt storstädernas dragningskraft. Det är därför angeläget att statsmakterna låta denna verksamhet komma i gång genom att bevilja tillräckliga anslag redan under nuvarande förhållanden. Situationen är den, att flykten från landsbygden inte endast gör sig gällande i rena jordbrukskommuner, utan tendensen är densamma vad beträffar mindre tätorter. Arbetskraften, framför allt i yngre åldrar, söker sig främst till storstäderna, vilka, såsom framgår av de vid årsskiftet lämnade folkmängdsuppgifterna, få en onaturligt stor del av befolkningstillväxten i landet. Vi anse anhopningen till några få stora städer skadlig för en sund balans mellan rikets olika områden i kulturellt, socialt och ekonomiskt avseende.

Tyvär måste konstateras att statsmakterna icke tillbörligt beakta denna utveckling. Det kommer alldeles särskilt till synes när det gäller fördelningen av byggnadstillstånden, på vilka i nuvarande läge ett samhälles tillväxt beror. Under 1947 planeras sammanlagt 43 000 lägenheter

i rikets tätorter, men av dessa komma icke mindre än 9 200 lägenheter, dvs. mer än en femtedel, på Stockholm. Enligt vårt sätt att se vore det riktigare att byggnadskvoter i motsats till vad nu sker fastställas i omvänd proportion till samhällenas storlek. Det kan övervägas om det icke vore en lämplig åtgärd att slopa eller i varje fall kraftigt mjuka upp tillståndsgivningen både beträffande industribyggen och bostadsbyggen för samhällen under en viss storlek. Därigenom skulle mindre tätorter kunna draga till sig en betydande del av de företag och den arbetskraft, som nu söka sig till storstäderna. Det bör nämligen observeras att tendensen till befolkningsanhopning i de större städerna måste brytas redan i nuvarande läge, eftersom folkökningen inom kort kommer att i det närmaste upphöra. När detta skett bli möjligheterna att åstadkomma en ändrad och lämplig befolkningsfördelning mellan å ena sidan storstäderna och å andra sidan övriga delar av riket obefintliga.

Det torde vara otvetydigt att tillgången på material icke räcker både för att öka omfattningen av bidragsberättigade anläggningar för vatten och avlopp å landsbygden och i mindre städer och samhällen och motsvarande anläggningar i storstäderna. Vid den avvägning, som säkerligen måste företagas, kunna vi icke gå med på att företagen av förstnämnda slaget skola stå tillbaka för de senare. Men detta blir av allt att döma följden, därest vederbörande departementschefs förslag bifalles av riksdagen. Om emellertid anslaget till bidrag till vattenförsörjning och avlopp höjes till åtminstone 10 milj. kr, åvägabringas ett något rättvisare förhållande. Vi kunna icke inse annat än att en dylik anslagshöjning är berättigad, även om särskilt storstädernas tilldelning av material måste något minskas.

Med anledning av vad som ovan anförts hemställes,

att riksdagen måtte besluta att till bidrag till anläggningar för vattenförsörjning och avlopp för budgetåret 1947/48 anvisa ett reservationsanslag av 10 miljoner kronor.

Stockholm den 21 januari 1947.

David Boman
i Stavsund.

Gustaf Svensson
i Vä.

Sven J. Vigelsbo.

E. Pettersson,
Ersbacken.

J. W. Pettersson
i Norregård.

P. J. Edberg.